

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår ref.
10/720-2-GWA

Deres ref.
10/1769 SL ATN/rla

Dato:
13.08.2010

HØRINGSUTTALELSE OM RAPPORT OM SÆRFRADRAG FOR STORE SYKDOMSUTGIFTER

Likestillings- og diskrimineringsombudet, LDO, viser til høringsbrev fra Finansdepartementet 22. april 2010 vedrørende rapport om særfradrag for store sykdomsutgifter.

LDO håndhever og har en pådriverfunksjon i forhold til Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven som har som formål å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Etter ombudets mening er innretningen av offentlige velferdsordninger, enten de er knyttet til skattefradagsregler eller tilskuddsordninger, av stor betydning for mange funksjonshemmedes levekår og derigjennom muligheter for samfunnsdeltagelse.

I mandatet for rapportarbeidet fremheves det blant annet:

Arbeidsgruppen må derfor vurdere hvordan gjeldende særfradagsordning kan erstattes av mer praktikable og treffsikre ordninger for offentlig støtte til personer med kostnader knyttet til sykdom.

Arbeidsgruppen foretar en gjennomgang av særfradagsordningen og administrative og praktiske konsekvenser av dagens ordning. Utvalget konkluderer med et forslag om å avvikle særfradagsordningen i sin helhet og overføre dagens utgifter til skattefradrag til utgiftsiden knyttet til tannlegetjenester, styrking av bostøtteordninger og generelle helse- og sosialformål.

LDO er i utgangspunktet enig i arbeidsgruppens påpekninger av utfordringer knyttet til dagens ordning. Regelverket er blant annet stort og uoversiktlig, noe som gjør at det kreves individuelle ressurser å benytte seg av ordningen og å oppnå kompensasjon for høye sykdomsutgifter.

Ombudet kan allikevel ikke støtte flertallet i arbeidsgruppens tilråding om å fjerne særfradraget og overføre frigjorte midler til andre formål. Etter LDOs vurdering følger arbeidsgruppen med dette forslaget ikke opp føringer i mandatet, blant annet fordi det i liten grad vurderes hvilke konsekvenser dette vil ha for personer med nedsatt funksjonsevne som har store sykdomsutgifter. Eksempelvis viser arbeidsgruppens mindretall, medlemmet fra Helse- og omsorgsdepartementet, til at:

uten en utvidelse av vilkårene i grunnstønaden, innebærer i realiteten flertallets forslag at store grupper, blant annet de fleste diabetikere, mister en skattemessig fordel uten at de vil kunne oppnå grunnstønad med dagens vilkår. (s. 162)

Beregninger viser av ca 60 000 skatteyttere vil bli berørt hvis særfradragsordningen bortfaller. Som vist til ovenfor handler dette ofte om utgifter som ikke dekkes av andre nåværende støtteordninger. LDO mener derfor at det er nødvendig at det videre arbeidet med denne rapporten inneholder en grundigere konsekvensanalyse av disse forholdene, og også konkrete forslag til hvordan endringer i eksisterende fradragsordninger kan forbedres og gjøres mer målrettede enn de er i dag.

Videre ønsker LDO å knytte en merknad til arbeidsgruppens fremheving av at fordelingspolitiske hensyn taler for en avvikling av særfradragsordningen. Dette blant annet fordi muligheten for fradrag er knyttet til at man har et visst nivå av skattbar inntekt. I denne sammenhengen ønsker LDO å påpeke at en oppheving av hele ordningen etter vårt syn i enda mindre grad vil ivareta fordelingspolitiske hensyn.

Forskning viser at funksjonshemmede generelt utgjør en del av befolkningen som kommer dårlig ut på indikatorer knyttet til økonomiske levekår. Funksjonshemmede som gruppe har gjennomgående lavere inntekt enn den øvrige befolkning, men har også på flere områder høyere utgifter, både på grunn av funksjonshemmende barrierer i samfunnet og egen nedsatt funksjonsevne.

Arbeidsgruppen fremhever selv dokumentasjon på dette området; blant annet SSBs rapport 20/2010 "Helseutgifter og levekår for personer med nedsatt funksjonsevne" som viser at personer med nedsatt funksjonsevne har hele 70 prosent høyere utgifter knyttet til egen helse enn gjennomsnittet av befolkningen. Videre henvises det i rapporten til Levekårsundersøkelsen blant personer med nedsatt funksjonsevne (LKF 2007). Undersøkelsen dokumenterer at lavere inntekter og høye helseutgifter medvirker til at 40 prosent av personer med nedsatt funksjonsevne har problemer med å klare en uforutsett utgift på 10 000 kroner, mot vel 20 prosent i befolkningen

Foreliggende dokumentasjon synliggjør etter LDOs oppfatning hvor viktig det er for likestilling og likeverd at velferdssystemet, gjennom å utforme og opprettholde målrettet og treffsikre kompensasjonsordninger, sikrer personer med nedsatt funksjonsevne verdige levekår.

LDO kan ikke se at det er tatt tilstrekkelig hensyn til disse levekårsdataene i foreliggende høring.

Avslutningsvis støtter ombudet Statens råd for likestilling sitt høringssvar, og anbefaler en grundigere utredning som ser på fordelingsmessige konsekvenser av arbeidsgruppens forslag til løsning.

Med vennlig hilsen

Mariette Lobo
seksjonssjef

Gro Wærstad
rådgiver